

PODDUKLIANSKY



KNIHOVNÍK

Ročník 12 číslo 4

2021

Časopis Poddukľianskej knižnice vo Svidníku



OBSAH

Knižnica pre všetkých	1
Vďaka Fondu na podporu umenia Podduklianska knižnica prechádza v týchto dňoch rozsiahlou modernizáciou	7
Dotácia Mesta Svidník	9
Oddelenie ako ho (ne)poznáte	10
Regionálne osobnosti – Helena Masicová	13
Knižné novinky	18
Knihovnícke všeličo	20
Čitateľ – tvor zložitý?!	21
Rozprávkové knižnice z rôznych kútov sveta	22
Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia	23
Keď miluješ knihy...	24
Logická hra	25

Knižnica pre všetkých



Koronavírus zasiahol do našich životov a zmenil čiastočne aj fungovanie Podduklianskej knižnice. Čitatelia si môžu prísť požičať knihy a ostatné dokumenty, ale musia dodržiavať určité podmienky, ktoré vyplývajú z nariadení vlády SR. Rovnako, ako iné knižnice na Slovensku, aj my sme sa v poslednom období zamerali na online aktivity, ktorými chceme našim používateľom spríjemniť pobyt doma a upriamiť ich pozornosť na činnosti, ktoré knižnica vyvíja v digitálnom prostredí. Na facebooku ponúkame rôzne kvízy, tvorivé dielne, informácie o regionálnych osobnostiach, o významných výročiach, udalostiach a osobnostiach doma i vo svete, ponúkame aj ukážky z nových kníh a rôzne upútavky.

Niekoľko ukážok podujatí, ktoré Podduklianska knižnica realizovala v poslednom období

MOJE MESTO SVIDNÍK – súťažný test na facebooku, ktorý pripravilo oddelenie bibliografie a regionálnej literatúry a ktorý obsahuje otázky z rôznych oblastí historického, kultúrneho a spoločenského života mesta Svidník. V piatom teste sa záujemcovia mohli popasovať s odpoveďami na také otázky, ako napr. v ktorej obci je postavený pamätník obetiam prvej svetovej vojny, aký má názov zdravotnícke zariadenie, ktoré poskytuje svoje služby v oblasti dermatológie, aký názov má



nové kníhkupectvo vo Svidníku, komu je venovaná pamätná doska na Duklianskom priesmyku pri slovensko-poľskej hranici, v ktorom roku bola otvorená prvá lekáreň vo Svidníku, ktorá cisárovná navštívila Svidník v 17. storočí, kedy bola založená UNRRA a pod. Piaty test bol zverejnený 18.10.2021.

MARTIN HATTALA – online prezentácia - 4. novembra sme si pripomenuli 200. výročie narodenia jazykovedca, stredoškolského a univerzitného pedagóga, teológa a lingvistu, ktorý sa do histórie zapísal ako reformátor štúrovskej slovenčiny. Bol autorom modernej slovenskej gramatiky a spolutvorcom spisovnej slovenčiny. Dokázal zjednotiť v spoločnej spisovnej reči jej dve základné verzie –



MARTIN HATTALA
 4. november 1821
 11. december 1903
 200. výročie narodenia

berňolákovčinu a šťúrovčinu. V októbri 1851 sa v Bratislave zišli predstavitelia berňolákovcov i šťúrovcov a dohodli sa na jednotnom pravopise podľa gramatiky Martina Hattala. Hattala sa aktívne podieľal na tvorbe učebníc ako autor či posudzovateľ gramatík, čítaniek a šlabikárov pre české a slovenské školy.




**Prešovský samosprávny kraj
 Podduklianska knižnica vo Svidníku
 BIBLIOBUS**

vyhlasujú

**III. ročník regionálnej súťaže
 vo výtvarnej tvorbe**

SÚŤAŽ

Téma: KDE BOLO, TAM BOLO...

čítaj, kresli a tvor

my ťa odmeníme

PODMIENKY SÚŤAŽE:

- * výtvarnou formou stvárniť svojho obľúbeného knižného hrdinu
- * do súťaže prijímame aj priestorové práce
- * každý súťažiaci jednotlivec aj kolektív ŠKD môže do súťaže prispieť 1 súťažnou prácou

KATEGÓRIE:

1. kategória: žiaci 1. stupňa ZŠ
2. kategória: žiaci 2. stupňa ZŠ

Začíname: 1.12.2021

Uzávierka: 31.3.2022

viac na www.podduklianskakniznica.sk

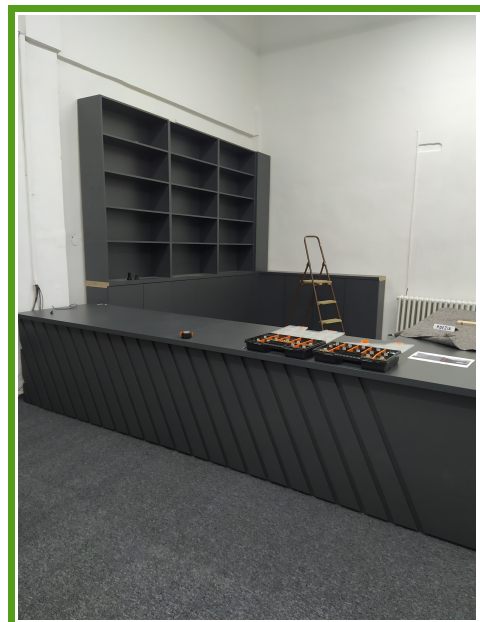
Podduklianska knižnica vo Svidníku od 1. decembra 2021 vyhlasuje III. ročník regionálnej výtvarnej súťaže **Kde bolo, tam bolo...** pre žiakov základných škôl okresov Svidník a Stropkov. Poslaním tejto regionálnej výtvarnej súťaže je podnietiť detí k umeleckej tvorivosti a vytvorenie priestoru na prezentovanie ich vlastnej tvorby, podpora talentu a rozvíjanie ich fantázie. Úlohou súťažiacich je výtvarné stvárnenie svojho obľúbeného knižného hrdinu.

V mesiaci septembri 2021 sme v PK začali s rekonštrukciou interiéru oddelenia služieb - úsek náučnej literatúry a úsek beletrie. Začala sa výmena starých, niekoľkoročných regálov a nábytku, za nové. Bola to práca náročná, išlo o sťahovanie niekoľko tisíc kníh zo starých regálov do krabíc tak, aby nebolo

narušené ich tematické triedenie. Do tohto procesu boli zapojení všetci zamestnanci knižnice, ktorí túto prácu zvládli vynikajúco, s veľkým pracovným úsilím a zánietením. Práce pokračovali aj v ďalších mesiacoch, ukladali sa knihy už do nových regálov, pracovalo sa na celkovej estetizácii priestorov, teda na vynovení knihovníckeho pultu pre príjem a výdaj kníh, regálu na noviny a časopisy, šatníkovej steny pri vstupe do priestoru požičovne, odkladacích stolíkov, stoličiek a kresiel. Celkový dizajn knižnice v konečnom dôsledku prispeje k jej modernizácii, komfortu, ale aj k ochrane knižničného fondu.









Nadežda Mičáková

**Vďaka Fondu na podporu umenia Podduklianska knižnica
prechádza v týchto dňoch rozsiahlou modernizáciou.**



Verejné knižnice sú nielen najpočetnejším typom knižníc na svete, ale svojimi službami sú zo všetkých typov knižníc najbližšie k občanom a k miestnej komunite v mieste svojho pôsobenia, čím sú nesmierne významné pre celú spoločnosť. Moderné verejné knižnice v krásnych a účelových budovách by mali byť samozrejmosťou a pýchou každého mesta a každej obce. Aj Podduklianska knižnica sa chce zaradiť medzi moderné, komfortné a pre čitateľa prítiahľivé miesta. Tak ako ju poznáme dnes, knižnica sídli od roku 1993 v samostatnej budove a slúži čitateľom, návštevníkom knižnice a širokej verejnosti, ktorí si v nej môžu nielen požičať knihy, ale aj tráviť voľný čas a môžu sa zúčastňovať na rôznych kultúrno-výchovných a vzdelávacích podujatiach, ktoré organizuje. Budova má prizemie a poschodie. Na prizemí sa nachádza oddelenie služieb čitateľom, ktoré sa člení na úseky a to: úsek náučnej literatúry pre mládež a dospelých, úsek beletrie pre mládež a dospelých, úsek pre deti, čítareň, úsek metodiky, úsek bibliobusu a na poschodí sa nachádza riaditeľňa, úsek umenovednej literatúry a internetu, oddelenie dopĺňovania, spracovania a ochrany knižničných fondov, informatik, oddelenie bibliografie a regionálnej literatúry, oddelenie ekonomické a skladové priestory.



Práca v knižnici je pestrá a rozmanitá, je to akvizícia a spracovanie knižničného fondu, požičiavanie knižničných dokumentov, poskytovanie informácií na rozličné témy, organizovanie podujatí a ich dokumentovanie, budovanie databáz z knižničného fondu, príprava projektov, spravovanie webovej stránky a sociálnych sietí, predpríprava prezentácií na podujatia, rešeršné služby, konzultačné služby medziknižničné výpožičné služby, vydávanie bibliografií a knihovníckeho časopisu, prístup na internet a iné. Ročne navštívi knižnicu okolo 39 000 čitateľov a používateľov. Denne zaznamenávame desiatky čitateľov a návštevníkov, čo svedčí o potrebe a záujme o naše služby ale aj o potrebe vzájomného stretávania sa ľudí. Čitateľmi knižnice sú všetky vekové kategórie, počnúc deťmi predškolského veku,

mladšieho a staršieho školského veku cez študentov až po dospelých, ktorí okrem požičiavania kníh využívajú už spomínané služby knižnice. K dispozícii čitateľom je knižničný fond vyše 96 000 zväzkov a to beletrie, náučnej a odbornej literatúry, literatúry pre deti a mládež, regionálne dokumenty, hudobniny, umenovedná literatúra, špeciálne dokumenty, cudzojazyčná literatúra, zvukové knihy pre nevidiacich a slabozrakých, noviny a časopisy a najnovšie e-knihy. Keďže sa v knižnici nachádzajú regály značne opotrebované dlhoročným používaním (40 a viac rokov), ako aj niekoľkonásobnými presunmi (napr. sťahovanie knižnice), preto sme v roku 2020 reflektovali na výzvu z FPU 5.1.1 komplexná infraštruktúra knižníc a podali sme projekt na modernizáciu interiéru knižnice. S výzvou sme boli úspešní a Fond na podporu umenia nám schválil finančnú dotáciu vo výške 47 000.- €. Hlavnou ideou tejto modernizácie je výmena knižničného vybavenia, ako sú regály, výpožičný pult, sedenie, úložné priestory, ktoré budú nové, moderné, dizajnové a esteticky lákavé a budú spĺňať požiadavky čitateľov a doby. V knižnici sa vytvorí aj priestor pre oddychovú zónu, kde si čitateľ môže prelistovať svoj vybraný titul knihy alebo periodika. Táto modernizácia sa týka oddelenia služieb čitateľom, konkrétne ide o úsek náučnej literatúry pre mládež a dospelých a úsek beletrie pre mládež a dospelých. Veríme, že tento dizajn knižnice prispeje k jej modernizácii, komfortu, estetizácii interiéru, ale aj k ochrane knižného fondu.

Týmto vyjadrujeme úprimné poďakovanie FPU za podporu tohto projektu a poskytnutie dotácie z verejných zdrojov. Naše poďakovanie patrí aj Prešovskému



samosprávneho kraju, ale aj pracovníkom Podduklianskej knižnice, ktorí sa zapojili do prác pri likvidácii starých regálov, pri vykladaní kníh zo starých regálov a ukladaní kníh do nových regálov, pri upratovaní a ostatných prácach spojených s obnovou a modernizáciou interiéru knižnice.

Nadežda Mičáková

DOTÁCIA MESTA SVIDNÍK

Aby knižnica mala čím naplňať svoje poslanie, vo vedomostnej spoločnosti sú aktuálne poznatky z domácej i svetovej produkcie, rovnako dôležité ako informácie z regionálneho prostredia a krásna literatúra pre osobnostný rozvoj každého občana. Budovanie kvalitného knižničného fondu je základným východiskom pre poskytovanie služieb knižnice obyvateľstvu.

Zámerom a cieľom nákupu knižného fondu z poskytnutej dotácie z rozpočtu Mesta Svidník za rok 2021 bolo skvalitniť a vylepšiť situáciu v Podduklianskej knižnici vo Svidníku v doplňovaní knižničných fondov a to pre všetky vekové kategórie čitateľov, od najmenších až po dospelých.



Knižný fond zakúpený z tejto poskytnutej dotácie je umiestnený v oddelení služieb čitateľom v stacionárnej knižnici a v bibliobuse. Do fondu knižnice bolo zakúpených a spracovaných 11 titulov kníh, t.j. 14 exemplárov, v hodnote 200.-€ a všetkým našich čitateľom bude slúžiť pri ich ďalšom vzdelávaní, ale hlavne pri trávení voľného času, pretože našim hlavným cieľom sú spokojní používatelia knižnice, kvalitný knižničný fond, zvyšovanie počtu nových čitateľov a výpožičiek.

O zakúpených knihách z dotácie rozpočtu Mesta Svidník budeme čitateľskú verejnosť informovať na výstavkách kníh v priestoroch stacionárnej knižnice a v bibliobuse, prostredníctvom plagátov, kde si budú môcť používatelia knižnice vybrať z tejto ponuky nových kníh, v časopise Podduklianský knihovník, ktorý vydáva Podduklianska knižnica vo Svidníku, na webovej stránke Podduklianskej knižnice www.podduklianskakniznica.sk a na facebooku.

Ďakujeme Mestu Svidník za poskytnutie dotácie z rozpočtu mesta na zakúpenie nových kníh do knižnice.

Nadežda Mičáková



Oddelenie ako ho (ne)poznáte

V tejto rubrike oddelenie bibliografie a regionálnej literatúry, postupne predstavuje rozličné typy regionálnych dokumentov s ich stručnou charakteristikou a využiteľnosťou pre každého, kto chce hlbšie poznať nádherný poddukliansky región, jeho históriu a súčasnosť, jeho malebné zákutia, ktoré sa snúbia s pohostinnosťou a láskavosťou ľudí v tomto regióne. Veríme, že si ctený čitateľ nájde cestu do knižnice a načerpá a prehĺbi si svoje vedomosti o tomto regióne aj prostredníctvom uvedeného knižničného fondu.

DROBNÉ REGIONÁLNE DOKUMENTY

Katalógy výstav

Medzi špeciálne drobné regionálne dokumenty, ktoré vo svojom regionálnom knižničnom fonde vlastní oddelenie bibliografie a regionálnej literatúry Podduklianskej knižnice (ďalej PK), patria aj **katalógy výstav**, ktoré v rámci slovenskej národnej bibliografie sú súčasťou typológie dokumentov série „E“. Katalóg výstavy je rovnako dôležitým informačným regionálnym dokumentom ako pozvánky, pohľadnice, fotografie a ďalšie. Je spravidla súčasťou výstavy umelcov z rozličných oblastí umenia, či už sú to výtvarníci - maliari,

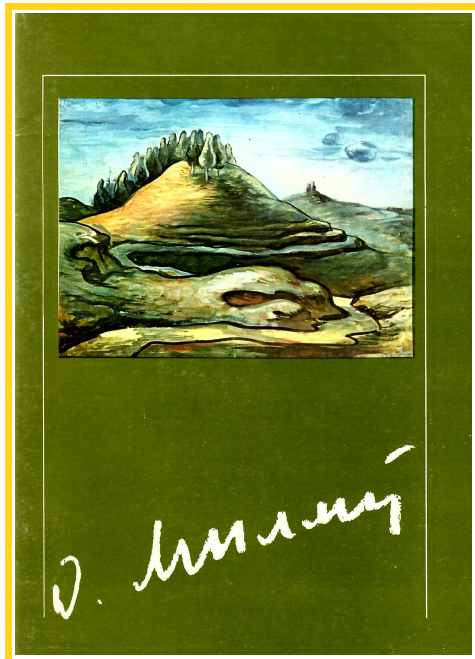


fotografi, sochári alebo sú to tematické katalógy výstav o určitých udalostiach, podujatiach, folklórnych či iných tradíciách alebo predmetoch tradičnej ľudovej kultúry. Tento regionálny informačný zdroj totiž obsahuje veľa faktografických údajov. Odpovedá na otázku, kto, kedy, o kom a o čom uskutočnil výstavu. Ak to rozoberieme detailne, tak katalóg výstavy obsahuje názov výstavy, mená vystavujúcich umelcov, častokrát s ich krátkymi profilmi, mená autorov sprievodného materiálu či textu o umelcoch, mená usporiadateľov výstavy, údaje o vlastníctve vystavovaných exponátov, zoznamy vystavovaných exponátov, miesto výstavy,

doba trvania výstavy, kurátori či recenzenti výstavy a pod. Vo Svidníku najčastejšie výstavy, ktorých súčasťou sú aj katalógy výstav, usporadúva a inštaluje Múzeum ukrajinskej kultúry, Podduklianske osvetové stredisko a Vojenské múzeum. Tak, ako pri ostatných regionálnych dokumentoch, sa môže záujemca z takého katalógu dozvedieť veľa faktografických informácií, ktoré ho nabádajú pozrieť si danú výstavu. Na ilustráciu ponúkame niekoľko katalógov výstav z nášho regionálneho knižničného fondu.

V roku 1972 vydalo Múzeum ukrajinskej kultúry (ďalej MUK) vo Svidníku katalóg výstavy dvojязыčne, v ukrajinčine a v slovenčine, pod názvom **Muzyčni instrumenty (Hudobné**

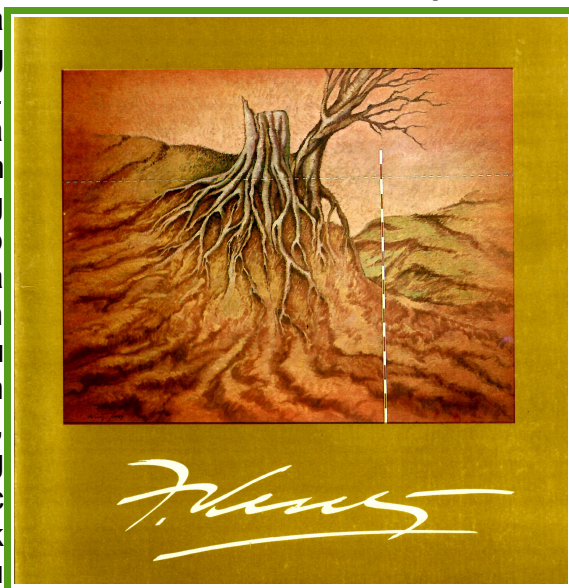
nástroje). Vedúcom výstavy bol promován etnograf Ivan Čižmár. Katalóg obsahuje texty a fotografie vystavovaných predmetov, ikonografické pramene, hudobné hračky, zvukové nástroje ako sú bubny, pastierske trúby a rohy, píšťalky, gajdy, brnkacie nástroje, cimbal, sláčikové nástroje, harmonika a ďalšie. Je to vzácny katalóg, ktorý informuje o rusínsko-ukrajinskej ľudovej kultúre a dnes už patrí ku vzácnym dobovým materiálom.



V roku 1986 vydal MUK vo Svidníku v spolupráci s Domom Československo-sovietskeho priateľstva v Humennom katalóg výstavy pod názvom **Dezyderij Myllyj Zemlja i ljudi (Dezider Milly Zem a ľudia)**. Katalóg a výstavu pripravil Vladislav Grešlík. Zodpovedným redaktorom katalógu bol Miroslav Sopoliga, vtedajší riaditeľ múzea. Katalóg obsahuje stručný životopis výtvarníka – akademického maliara Dezidera Millyho a reprodukcie jeho kresieb, ktoré boli súčasťou výstavy. S menom Dezidera Millyho je spätá galéria vo Svidníku, ktorá v názve nesie jeho meno - Galéria Dezidera Millyho. Dezider Milly časť svojich výtvarných prác daroval galérii, ktorá bola vo Svidníku otvorená v r. 1983. Dezider Milly je portrétistom a krajinkárom. Niektoré maľby zachytávajú aj Tokajickú tragédiu v roku 1944 v Tokajíku, okr. Stropkov. MUK vo Svidníku vyhlásilo rok 2021 za Rok Dezidera Millyho pri

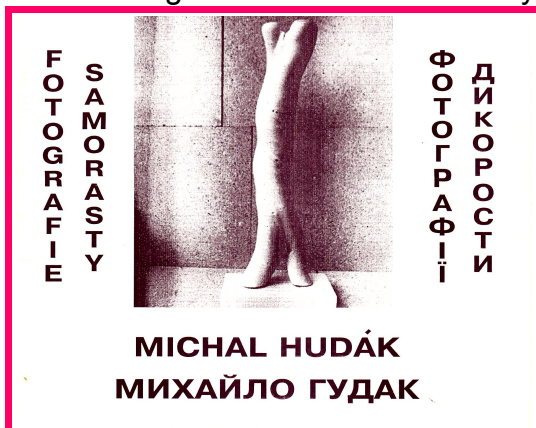
príležitosti 115. výročia jeho narodenia a 50. výročia úmrtia. Katalóg obsahuje aj zoznam vystavených prác.

V r. 1988 vydalo MUK vo Svidníku katalóg k výstave **FRANTIŠEK VESELÝ príroda – človek**, ktorá sa uskutočnila v priestoroch múzea v septembri - októbri 1988. Výstavu a katalóg pripravil Jozef Varchol a Ladislav Puškár. Akademický maliar František Veselý, ktorý sa narodil a žil v Stropkove, patrí k výrazným osobnostiam mesta a okresu Stropkov. Katalóg obsahuje okrem jeho biografických údajov aj jeho osobné vyznanie k vlastnej tvorbe. Výstava bola usporiadaná pri príležitosti jeho 50-tých narodenín. Príroda, spätosť človeka s ňou a životné prostredie zasiahnuté množstvom moderných výtvarných prác, to sú témy, ktoré autora inšpirovali v jeho tvorbe. Katalóg obsahuje reprodukcie jeho výtvarných prác a zoznam vystavených diel v múzeu. František Veselý zomrel v r. 2001 v Stropkove. Od roku 2005 je po ňom pomenovaná umelecká škola v Stropkove pod názvom Základná umelecká škola Františka Veselého v Stropkove.



V r. 1994 sa v MUK uskutočnila výstava **Michal Hudák - Fotografie, Samorasty**, ku ktorej múzeum vydalo katalóg pod rovnomeným názvom. Komisárom výstavy bol Jozef Varchol, odborný pracovník múzea, ktorý v katalógu uverejnil životopis Michala Hudáka a zoznam reprodukováných samorastov vystavených v MUK. Michal Hudák bol všestrannou osobnosťou a do histórie mesta Svidník a celého podduklianskeho regiónu sa zapísal nielen ako pedagóg a cestovateľ, ale najmä ako fotograf, ktorý bol pri všetkých udalostiach a podujatiach, ktoré sa uskutočnili v meste Svidník a jeho okolí. Jeho obsahy

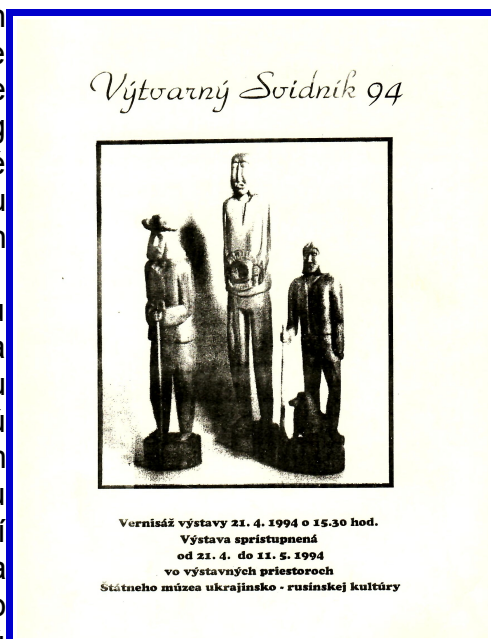
archív fotografií sa ráta na tisícky, je cenným dokumentom života regiónu Svidník zvečneného na fotografiách V r. 2014 časť fotografií z jeho bohatej zbierky uverejnil vo svojej publikácii *História Svidníka vo fotografiách* Mgr. Michala Hudáka 1355-2014, ktorá má prostredníctvom uverejnených dobových fotografií veľkú historickú výpovednú hodnotu, no a v neposlednom rade sa verejnosti predstavil aj ako zručný rezbár. V prírode, ktorú nesmierne miloval, nachádzal prírodou stvorené formy samorastov, ktoré umelecky spracoval do abstraktných motívov flóry a fauny. Zomrel v r. 2020 vo Svidníku, kde je aj pochovaný.



Tematike výtvarnej tvorby neprofesionálnych

výtvarníkov v okrese Svidník bola v roku 1994 venovaná výstava pod názvom **Výtvarný Svidník 94**, ktorá sa uskutočnila vo výstavných priestoroch MUK, ktorej organizátorom bolo Regionálne kultúrne stredisko vo Svidníku (teraz Podduklianske osvetové stredisko). K tejto výstave bol vydaný katalóg pod rovnomenným názvom, ktorý obsahuje ocenené práce v oblasti maľby, kresby, inšitnej plastiky a textilu a tiež obsahuje zoznam vystavovaných prác a ich reprodukcie.

Predstavili sme vám len zopár katalógov výstav, ktoré sú dokumentárnymi zdrojmi pri poznávaní života mesta i okresu Svidník v umeleckej oblasti. Ku každému z katalógov sme rozšírili informácie, ktoré sa spájajú s osobnosťami a tradíciami ľudovej kultúry v našom regióne. A to je dôkazom, že katalógy výstav môžu využiť napr. študenti vysokých škôl pri písaní bakalárskych či diplomových prác s tematikou života nášho regiónu v oblasti umenia. Samozrejme, že tieto dokumenty poslúžia aj ostatným záujemcom, ktorí chcú



získať poznatky o osobnostiach a podujatiach aj prostredníctvom katalógov výstav.

Emília Kudlová

Použitá literatúra

Dokumenty z fondu oddelenia bibliografie a regionálnej literatúry



Regionálne osobnosti



Každý kraj, mesto, či obec má osobnosti, ktoré sa v historickom vývoji spoločnosti, ale aj v súčasnosti zaslúžili o rozvoj určitej oblasti spoločenského života a svojím menom sa preslávili nielen doma, ale aj za hranicami svojej vlasti. Hovoríme im REGIONÁLNE OSOBNOSTI. Poznať takéto osobnosti svojho regiónu patrí ku všeobecnej vzdelanosti a hrdosti každého občana. Je treba chrániť ich kultúrne a duchovné dedičstvo pre terajšie i budúce generácie ako nevyčerpatelnú studnicu vedomostí, kultúry, zručnosti a vzdelanosti nášho ľudu v kraji pod Duklou. A práve toto je cieľom uvedenej rubriky, v ktorej predstavujeme osobnosti z regiónu Svidník z rozličných oblastí spoločenského života.

Helena Masicová

prvá profesionálna knihovníčka a riaditeľka Okresnej knižnice vo Svidníku, zakladateľka ľudových verejných knižníc v okrese Svidník

Narodila sa 1. augusta 1924 vo Svidníku. Pochádzala z maloroľníckej rodiny, rodičov Petra Slotu a Heleny, rodenej Sudiovej. Vychodila 5 tried štátnej ľudovej školy a tri triedy Štátnej meštianskej školy vo Svidníku. V početnej rodine prežila ťažké chvíle vojny. Po oslobodení sa aktívne zapája do obnovy vojnou zničeného mesta i okresu. Zbedačený kraj potreboval každú pomocnú ruku. Helena Masicová absolvovala kurz pre sociálno-zdravotnícke pracovníčky a až do roku 1951 pracovala v zdravotníckych službách, najdlhšie ako referentka práce a sociálnej výchovného pôsobenia v kraji všeobecno-vzdelávaciu školu a nadstavbovú knihovníčku. Jej celoživotnou láskou sa stala knižnica. Nastúpila 1. apríla 1953 ako prvá profesionálna knihovníčka a zároveň ako prvá riaditeľka Okresnej knižnice vo Svidníku. Uvedeným dátumom vznikla Okresná knižnica vo Svidníku, ktorá pre verejnosť bola otvorená 1. mája 1953. Knižnica sa otvárala v neľahkých časoch. Povojnú situáciu v meste i okrese Svidník opísala Helena Masicová v Kronike okresnej knižnice takto (citujem):



„Povojnová situácia vo Svidníku a v celom okrese, v celom podduklianskom regióne, bola nelichotivá. Ľudia sa po vojne vrátili do zničených a doslova vyhorených príbytkov. Zamínované polia ešte i po vojne veľa ľudí pripravili o život. Ľudia bývali v pivniciach, rozvalinách domov, chatrčiach, neskôr v drevených barakoch. Napriek všetkým útrapám začal sa budovať aj tu nový život. Opravujú sa cesty, mosty, polia, lesy, lúky sa odmlínajú. Začína sa výstavba provizórnych drevených domčekov, na ktoré sa používa drevo

z nemeckých bunkrov. Ako všetky mestá na východnom Slovensku, tak aj Svidník začal sa budovať. Prudký vzrast bol najmä v bytovej a priemyselnej výstavbe. Postavilo sa viacero závodov, ktoré zabezpečili ľuďom dostatok práce. Kultúrny život obyvateľov bol na nízkej úrovni. Prvou čítanou knihou bol Vinec (Veniec) od významného kultúrneho dejateľa prvej polovice XIX. storočia Alexandra Pavloviča. Boli to básne o utrpení tohto ľudu, ktorý ich nielen čítal, ale vedel aj naspamäť. Prvé filmové predstavenie videli obyvatelia Svidníka v roku 1934. Bol to ruský film Kozáci. O obecnej knižnici niet žiadnych záznamov. Školská knižnica existovala pri štátnej ľudovej škole vo Svidníku s niekoľkými zväzkami rozprávok. Tieto sa požičiavali žiakom najmä v zimnom období raz mesačne. Možno predpokladať, že bola i verejná obecná knižnica.“ (koniec citácie).

Je potrebné sa v tomto článku zmieniť aj o existencii knižníc v okrese Svidník pred druhou svetovou vojnou a o iniciatíve zriadiť okresnú knižnicu v meste Svidník. Z niektorých historických dokumentov sa dozvedáme, že prvá zmienka o obecnej knižnici vo Svidníku sa spomína v publikácii Kraus, František: Obecné knihovníctvo na Slovensku. Bratislava : Nakladateľstvo „Komenský“, 1937, s. CXXI (s. 131). K 31.12.1936 boli vo Svidníku dve obecné knižnice, a to vo vtedajšom Vyšnom Svidníku mala knižnica 254 zv. kníh a v Nižnom Svidníku 92 zv., čo spolu činilo 346 zv. kníh. Školská knižnica existovala pri štátnej ľudovej škole s niekoľkými zväzkami rozprávkových kníh.

Po druhej svetovej vojne v roku 1949 starostlivosť o knižnice preberajú knižniční a osvetoví inšpektori okresných národných výborov (ďalej ONV), teda aj ONV vo Svidníku. Ich práca bola síce aktívna, čo sa priaznivo odzrkadilo aj na stave a činnosti knižníc koncom roka 1950, ale aj napriek tomu stav knižníc v celom Svidníckom okrese bol veľmi úbohý. Prácu knihovníkov v obciach vykonávali prevažne učitelia, ktorí zaťažení pedagogickou prácou na školách, sa práci v knižnici venovali len sporadicky. Aj po finančnej stránke knižnice dostávali veľmi málo financií. Učitelia, ktorí vykonávali dobrovoľne knihovnícku prácu, nedostali za ňu patričnú odmenu, a preto neboli ochotní pracovať v knižnici tak ako to predpisovali organizačné stanovy. Vtedajší osvetový inšpektor Jozef Stramba na zasadnutí rady ONV vo Svidníku dňa 2.2.1953 navrhol, aby rada ONV jednala aj o zriadení okresnej ľudovej knižnice. Zároveň rada ONV odporučila, aby knižnica bola zriadená a umiestnená v dome Mikuláša Ducára. Po schválení zriadenia knižnice vo Svidníku sa svojej činnosti pri jej ďalšom vývoji ako aj vo vývoji knihovníctva a obecných knižníc v



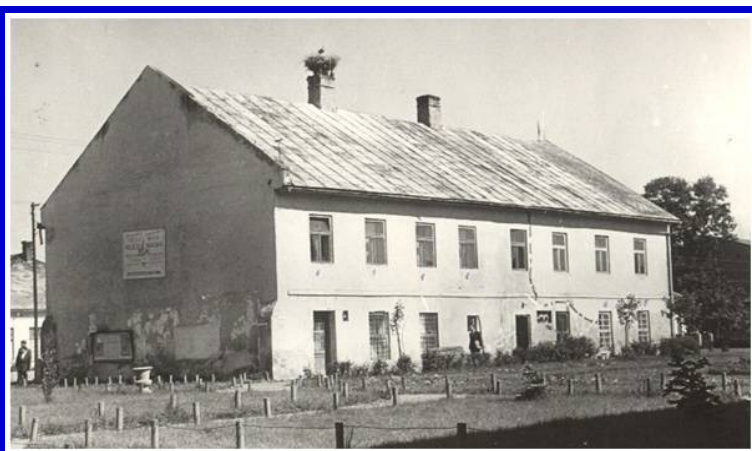
okrese začala angažovať Helena Masicová, ako vtedy, jediná vyštudovaná profesionálna knihovníčka. Tu začína jej priekopnícka činnosť v tejto oblasti.

Otvorenie knižnice vo Svidníku 1.5. 1953 nemalo na pracujúcich žiadny vplyv, lebo nepoznali jej význam. Získavanie čitateľov do knižnice bolo pre Helenu Masicovú veľmi ťažké. Bola to obetavá práca pri propagovaní knižnice a jej významu pre obyvateľov mesta i okolia. V tejto činnosti jej najviac pomáhal jej manžel Andrej Masica, učiteľ na základnej škole vo Svidníku, ktorý pozýval vo večerných hodinách dospelých na partiu šachu a na počúvanie gramoplatní (vtedy boli v móde ruské častušky). Na počúvanie gramoplatní chodila aj mládež a tá si prezerala časopisy. Otvorenie knižnice najviac privítali študenti vtedajšieho gymnázia, ktorí tvorili základ prvých čitateľov knižnice a ktorí si požičali prvé zväzky kníh. Boli to knihy: L. N. Tolstoj: Anna Kareninová, M. Gorkij: Detstvo, F. Hečko: Drevená dedina, Babajevskij: Rytier zlatej hviezdy a iné. Pochopenie pre prácu s knihou bolo veľmi zlé aj zo strany vtedajších okresných funkcionárov. Na knižnicu sa pozeralo

ako na organizáciu, bez ktorej sa každý zaobíde.

Helena Masicová musela vo svojej práci riešiť aj priestorové umiestnenie knižnice. Prvým miestom v ktorom, bola knižnica umiestnená do roku 1954 bol dom Mikuláša Ducára. Na jeseň roku 1954 sa knižnica sťahuje do jednej miestnosti (špajzovej), tmavej, studenej, so

zamrežovanými oknami. Bolo to v budove A. Gerberyho, známej aj pod názvom budova „Pod bocianami“ na Ulici sovietskej armády. Vtedy mala knižnica 4532 zv. kníh. Prostredie bolo nepríjemné, knihovníčka trpela častými zápalmi očných spojiviek. Po viacerých osobných urgenciách a písomných požiadavkách u vedúcich činiteľov okresu sa Helene Masicovej podarilo presadiť, že sa knižnica presťahovala na poschodie tej istej



budovy, ktorej miestnosť bola svetlá a mala rozmery 10x6 m. V týchto priestoroch zotrvala knižnica od roku 1956 do roku 1964. Na jeseň roku 1964 sa knižnica sťahuje do novovybudovanej budovy Domu kultúry vo Svidníku. V ňom sa knižnici prideliť 2



miestnosti. Boli problémy s umiestnením novej literatúry, lebo priestory nepostačovali. Postupne však knižnici pribúdali ďalšie miestnosti. Problémy boli aj s organizovaním čitateľských besied či konferencií o knihách. Ľudí bolo treba učiť, čo pre nich kniha znamená. Keďže základ obyvateľstva v kraji pod Duklou tvorili roľníci, prvé masové podujatie zorganizovala Helena Masicová práve s nimi. Začala s knihou **Jána Hlaváča Zemiaky**. Začiatkom februára 1955 prekračuje Helena Masicová prahy domovov roľníkov vo

Svidníku i okolí. Informuje o zriadení okresnej knižnice, o jej poslaní a význame. Dňa 7. apríla 1955 sa konala prvá čitateľská konferencia o knihe J. Hlaváča Zemiaky. Konferencia bola úspešná a to dávalo impulz pre usporiadanie ďalších kultúrno-výchovných podujatí.

Nezabudnuteľná je beseda o knihe **Františka Duchoňa Základy úspešného hospodárenia s maštalnými hnojivami**, po ktorej sa prihlásilo 15 roľníkov za čitateľov knižnice. Ďalšie úspešné besedy boli o knihách Štepenie a zakoreňovanie ovocných stromov, Silážne plodiny a silážovanie, Ovocinárstvo, Umelé hnojivá, Ničenie buriny a ďalšie. S beletriou boli usporiadané najúspešnejšie čitateľské konferencie o knihe Vladimíra Mináča Na rozhraní, Taveľovej Verchovyno, svitku ty náš, Kataríny Lazarovej Osie hniezdo a ďalšie. Veľmi dobrá účasť bola so



spisovateľmi východného Slovenska na literárnych večeroch. Výslednicou namáhavej práce v oblasti práce s knihou v knižnici bol rok 1956, kedy sa okresná knižnica prihlásila do celoštátnej súťaže Budujeme vzornú knižnicu. Bol to na vtedajšie pomery na úseku kultúrno-výchovnej činnosti veľmi odvážny krok, lebo prostredie, v ktorom knižnica vyvíjala

svoju činnosť, bolo veľmi zastarané a práca s knihou veľmi namáhavá. Vynaložené úsilie nebolo márne, kritériá súťaže boli splnené natoľko, že okresná knižnica už v roku 1958 získala čestné uznanie Krajského národného výboru (KNV), v roku 1961 čestné uznanie SNR a v roku 1968 jej Ministerstvo kultúry prepožičalo titul Vzorná knižnica. Všetky tieto uznania si Helena Masicová vysoko vážila, lebo bolo to o veľkom vypätí síl za zvyšovanie kultúrnej a vzdelanostnej úrovne a uvedomelosti ľudí spod Dukly.

Po územnej reorganizácii v roku 1960 bol zrušený okres Svidník, okresná knižnica sa stala mestskou ľudovou knižnicou s 1 profesionálnym knihovníkom. Pre získanie titulu Vzorná knižnica Helene Masicovej najviac pomáhal opäť jej manžel Andrej Masica a jej dvaja synovia Bohdan a Igor, vtedy študenti Strednej všeobecnovzdelávacej školy vo Svidníku. Dňa 1. augusta 1968 dochádza k opätovnému vytvoreniu okresu Svidník a 1. augusta 1968 sa v Rade Okresného národného výboru vo Svidníku schvaľuje organizačný poriadok Okresnej knižnice. Knižnica dostáva 4 pracovníkov na úsek práce s mládežou, dospelými čitateľmi, na úsek hospodársky a metodický. Dostáva ďalšie tri miestnosti, v jednej z nich sa umiestnilo oddelenie politickej a náučnej literatúry. V 80-tych rokoch 20. storočia mala knižnica už 9 miestností a 12 pracovníkov.

Je treba skonštatovať, že Helena Masicová sa zaslúžila o vznik a rozvoj knižníc a knihovníctva v celom okrese Svidník, do ktorého patril aj terajší okres Stropkov. V roku 1969 sa v obciach Okružle, Havaj, Kružlová a Nižný Mirošov zriadili strediskové knižnice, v každej z nich pracoval jeden profesionálny pracovník. Po reorganizácii okresu Svidník a okresu Stropkov v roku 1960 bola z okresnej knižnice v Stropkove vytvorená Mestská knižnica s 1 profesionálnym pracovníkom. Postupne vznikali nové strediskové knižnice, dňa 1.5.1977 bola zriadená stredisková knižnica v Bukovciach s profesionálnym pracovníkom, 15.10.1979 bola zriadená stredisková knižnica v Turanoch nad Ondavou, 1.11.1979 bola zriadená stredisková knižnica v Cernine a 1.9.1980 ako posledná bola zriadená stredisková knižnica v Kolbovciach. Tým bol zásluhou Heleny Masicovej dobudovaný strediskový systém ľudových verejných knižníc v okrese Svidník. Budovaním strediskových knižníc sa skvalitnila celková práca knižníc v okrese. Sústreďovaním literatúry do veľkých celkov s profesionálnym pracovníkom tento systém zabezpečoval ochranu bohatstva knižničného fondu a reguláciu literatúry prostredníctvom zasielania



súborov pobočkám strediskových knižníc. Skvalitňovala sa informovanosť o práci s knihou. Stúpala návštevnosť a čítavosť, najviac školskej mládeže. Stediskové knižnice boli dobre vybavené aj priestorovo.

Helena Masicová bola vo svojej práci veľmi zodpovedná, veľmi precízna, mala dobré organizačné schopnosti, svoju prácu brala ako poslanie s cieľom zvýšiť prostredníctvom kníh a knižnice kultúrne

a vzdelanostné povedomie ľudí v podduklianskom kraji, a to sa jej aj podarilo. Zároveň práca pre ňu bola hobby a srdcovou záležitosťou. A krásu a užitočnosť práce s knihou a v knižnici vštepovala svojim zamestnancom aj ako riaditeľka knižnice. O práci knihovníka aj jeho poslania sa napr. v časopise Čitateľ, č. 7-8 z roku 1968, s. 241, vyjadrila takto (citujem): „*To hlavné, čo prináša úspech v tejto práci, je osobný záujem knihovníka o prácu. Dôležitá je spolupráca s čitateľom. Dôležité je, aby čitateľ videl, že knihovník vie o knihách informovať, že je odborník vo svojom povolaní.*“

Dňa 31.1.1981 odchádza Helena Masicová do dôchodku. Ako riaditeľka vtedajšej Okresnej knižnice vo Svidníku (1.7.1996 došlo k zmene názvu knižnice na Podduklianska knižnica Svidník) pracovala 29 rokov. Bola držiteľkou titulu Vzorový pracovník kultúry a štátneho vyznamenania Za vynikajúcu prácu. Bola autorkou odborných článkov z oblasti knihovníctva, ktoré publikovala v odborných knihovníckych časopisoch a v okresných a celoslovenských periodikách. Zomrela 21.4.1992 v Košiciach, pochovaná je vo Svidníku. V jej práci pokračujú ďalšie generácie riaditeľov a pracovníkov knižnice. Dnes je Podduklianska knižnica vo Svidníku modernou knižnicou, s moderným interiérovým a exteriérovým vybavením, s bohatým knižničným fondom rozličnej tematiky a žánru, s modernými knižnično-informačnými službami a modernými informačnými technológiami a knižnično-informačným systémom Dawinci. Súčasťou knižnice je aj bibliobus, knižnica na kolesách, ktorý poskytuje knižnično-informačné služby obyvateľom okresu Svidník a okresu Stropkov. Jeho realizácia bola 20.10.1993, svidnícka knižnica je jedinou knižnicou na Slovensku, ktorá vlastní bibliobus v rámci holandsko-slovenského projektu Bibliobusy.

Emília Kudlová

Použitá literatúra:

Duleba, Ján – Kaputa, Andrej: Informatívny sprievodca vo fondoch a zbierkach Štátneho okresného archívu vo Svidníku / Ján Duleba, Andrej Kaputa.- 1. vyd.- Svidník : ŠOKA, 1987, s. 16-18.

Haliena, Ján: O okresných knižniciach na Slovensku / Ján Haliena.- 1. vyd.- Martin : Matica slovenská, 1973, s. 80.

Kraus, František: Obecné knihovníctvo na Slovensku / František Kraus.- 1. vyd.- Bratislava : Nakladateľstvo „Komenský“, 1937, s. CXXI (s. 131).

Kronika Okresnej knižnice Svidník. - 1. vyd. - [Svidník : Okresná knižnica, 1970 -1998].

Podduklianska knižnica Svidník 1953-2003 /zostavila Zuzana Sejková; grafika Róbert Hajduk, Nadežda Mičáková ; zodp. red. Kamil Beňko. - 1. vyd.- Svidník : Podduklianska knižnica, 2004.- 1 elektronický optický disk (CD-ROM) ; 12 cm.- ISBN 80-85-147-39-4

Škodová, Anna: Spomíname.../ Anna Škodová.- In: Knihovnícke rozhľady : časopis pre knihovníkov okresu Svidník. - Č. 1-2 (1992), s. 23.

Štátny okresný archív Svidník, fond Okresný národný výbor Svidník.

Štátny okresný archív Svidník, fond Okresný národný výbor Svidník, fascikel 6. Zápisnica zo zasadnutia rady Okresného národného výboru Svidník, 1950, s. 90

Štátny okresný archív Svidník, fond Okresný národný výbor Svidník, fascikel 6. Zápisnica zo zasadnutia rady Okresného národného výboru Svidník, 14.6.1952.

Štátny okresný archív Svidník, fond Okresný národný výbor Svidník, fascikel 6. Zápisnica zo zasadnutia rady Okresného národného výboru Svidník,I., II., z 2.2.1953.



Knižné novinky

2021

Publikácie uverejnené v tomto čísle časopisu boli zakúpené do Podduklianskej knižnice vo Svidníku s finančnou podporou Fondu na podporu umenia



DAVIES, Benji
Snehová vločka. - Bratislava : Ikar - Stonožka, 2021. - nestr.

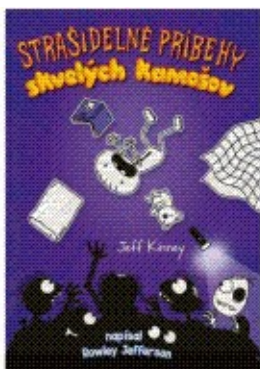
Nezabudnuteľná vianočná rozprávka od jedného z najznámejších autorov obrázkových kníh súčasnosti. Vysoko v oblakoch sa narodí malá snehová vločka. Trávi čas tancovaním na nadýchaných oblakoch. Až raz nastane jej čas a začne letieť na zem... Snehová vločka je očarujúco vyrozprávaná a nádherne ilustrovaná klasická zimná rozprávka o jednej snehovej vločke a malom dievčatku. Obe po niečom túžia a hľadajú si miesto vo svete.



HEDEROVÁ, Petra

Komediantka. - Bratislava : Mafra Slovakia 2021. - 307 s.

Agáta je celkom obyčajná žena, s ktorou sa osud nemazná. Jedného dňa zistí, že je tehotná so svojim prominentným milencom, ktorý však o dieťa nejaví záujem. Sám totiž deti má a k nim aj nič netušiacu manželku. Agáta sa teda rozhodne zostať slobodnou matkou. Už počas tehotenstva v sebe odhalí skrytý talent zabávať ľudí. Začína sa kolotoč stand-up vystúpení, nakrúcania videí a nečakanej vlny popularity. Otvárajú sa jej celkom nové obzory, prichádzajú nevídané možnosti. Ale aj nástrahy a problémy...



KINNEY, Jeff
Strašidelné príbehy skvelých kamošov . -
Bratislava : Ikar - Stonožka, 2021. - 217 s.



Chceš zošalieť od hrôzy? Začítaj sa do strašidelných príbehov z pera najlepšieho kamoša odvážneho bojka! Vezmi baterku, zalez pod perinu a vrhni sa do desivého a nečakane vtipného sveta fantázie Rowleyho Jeffersona. V týchto strašidelne zábavných príbehoch stretneš zombíkov, upírov, duchov a kadekoho iného. Na Rowleyho strašidelných príbehoch sa iste zasmieješ, ale pozor - možno budeš chcieť spať pri zasvietenej lampe!

PIVARČIOVÁ, Katarína
Pod snehom. - Bratislava : Slovenský spisovateľ
2021. - 224 s.



Zazdalo sa jej, že v rozbúrenom potoku čosi leží. Opatrne pristúpila bližšie. Sneh sa tesne pri vode menil na ľad. Čupla si, rukami sa pridržala prútov, ktoré trčali zo zmrznutej zeme. Koryto nebolo plné, voda sa ním však valila závratnou rýchlosťou. Prúd uprostred koryta sa s čímisi pohrával. Najskôr si myslela, že sú to vodné rastliny. Namierila tým smerom baterku na telefóne a pozorne prižmúrila oči. Vlasy. ... Komorný hotel na Orave je ideálne miesto na stretnutie dávnych spolužiakov. Od maturity ubehlo už dvadsať rokov, nadišiel čas pochváliť sa životnými úspechmi a zapíť prehry. Mal to byť víkend plný nostalgických spomienok a smiechu, no mŕtve telo v saune tieto plány nadobro pochová. Akoby to nestačilo, hotel zapadne snehom a odreže bývalú 4. A od civilizácie. V mrazivom prostredí začínajú krváčať staré rany, na povrch sa vyplavujú zabudnuté krivdy. Nečakaná smrť prináša do už tak naštrbených vzťahov ešte väčšie napätie. Nik nemôže utiecť a pomoc zvonka neprichádza. V Hoteli na stračej nôžke môže byť ktokoľvek vrahom a každý sa môže stať obeťou...

Nadežda Mičáková

Knihovnícke všeličo

Kniha, knižnica, ľudia okolo kníh a knihovníci patria už po stáročia neodmysliteľne k sebe. A o tom bude aj nová rubrika v našom časopise, v ktorej budeme uverejňovať zaujímavosti, postrehy, informácie, tipy, inšpirácie, rozhovory, kuriozity z domova a zo sveta, tykajúce sa pisaného slova, sveta kníh, knižníc a ľudí spojených s nimi. A keďže tento proces poznávania nikdy nekončí, aj kúzlo poznávania trvá a naďalej láka...

Tomu sa hovorí čitateľ. Knihu vrátil po 99 rokoch

Knihovníci z New Bedford v americkom štáte Massachusetts neverili svojim očiam, keď sa im nedávno vrátila výpožička chýbajúca od 10. mája roku 1910.

Pokuta za knihu už dosahovala 361,35 dolárov (asi 250 eur). Nikto zo zamestnancov Verejnej knižnice z New Bedford, ktorý by si rok výpožičky pamätal, nežije. A nežije už ani osoba, ktorá si knižku požičala a nevrátila. Na svete však zanechala zodpovedného syna.

Je ním Stanley Dudek, ktorý sa rozhodol po desiatich rokoch od smrti svojej matky poriadne prebrať a vytriediť jej pozostalosť. Medzi knihami objavil titul Facts I Ought to Know about the Government of My Country alebo Fakty, ktoré by som mal vedieť o vláde svojej krajiny.

Dudek neváhal a rozhodol sa, že do knižnice zájde osobne a výpožičku po takmer sto rokoch vráti. Pokutu, ktorú mu matka zanechala, ale platiť nemusel. Od 10. mája 1910 pritom účtovali knihovníci za každý deň oneskorenia jeden cent.

Publikácia sa teraz stane výnimočným exponátom knižničnej výstavy a výzvou pre ostatných nespoľahlivých čitateľov.

<https://magazin.pluska.sk/zaujímavosti/tomu-hovori-citateel-knihu-vratil-99-rokoch>

ČITATEĽ – TVOR ZLOŽITÝ?!

„Stratený je deň nášho života,
keď sme sa nezasmiali“

S. Chamfort

Čitateľ je živý tvor, zvyčajne homo sapiens (človek rozumný), ktorý príde do knižnice aspoň raz do roka. Do knižnice chodí najčastejšie preto, aby využíval jej služby. Z hľadiska profesionálneho záujmu je knihovník priamo nadšený jeho príchodom, čo prejaví minimálne radostným úsmevom. Čitateľ, zaskočený takým milým prijatím, sa v knižnici začne cítiť ako doma a časom jeho sebavedomie môže stúpnuť natoľko, že sa cíti neobmedzeným pánom knižnice. Tak vzniká temer hamletovská otázka: má knihovník obsluhovať, alebo posluhovať? Odpoveď na túto závažnú otázku si vyžadovala podrobnejšiu analýzu čitateľského zázemia. Jej výsledkom je nasledujúca **typológia čitateľov s humorným nadhľadom**, usporiadaná abecedne. Pre ilustráciu pri charakteristike jednotlivých typov uvádzame krátke príklady z praxe.

ČITATEĽ PRIEBERČIVÝ (náročný) dlho preberá knižničný fond, aby dokázal knihovníčke, že pre neho v knižnici kníh niet. Dáva najavo, že je veľmi sčítaný a práve preto má vysoké nároky na zloženie fondu. Často hľadá knihy, a sám nevie aké. Po takejto operácii sa knižnica podobá vojnovému poľu.

Príklad:

Čitateľ priberčivý: Nič tu pre seba nemôžem nájsť.

Knihovníčka: A čo by to malo byť?

Čitateľ priberčivý: Niečo dobré a hodnotné čo tu máte, už som prečítal.

Knihovníčka: Máme tu jedného menej známeho Balzaca, nemali by ste záujem?

Čitateľ priberčivý: A čo je to za spisovateľ?

Knihovníčka síce všetko neprečítala, čo je v knižnici, ale o svetovom klasikovi vie toho dosť, aby mohla o ňom čitateľa informovať. Vševedov tohto typu obsluhuje v budúcnosti podobne, ako ostatných čitateľov.



ČITATEĽ ROZTRŽITÝ často zabudne po čo prišiel, v pokročilejšom štádiu roztržitosti prípadne aj to, kde je. O dezorientáciu vo fonde sa stará tým, že prezerané knihy nevracia na pôvodné miesto. Požičiava si aj knihy, ktoré už niekoľkokrát prečítal. Pri vracaní má zvyčajne problémy s počtom i titulmi vypožičaných kníh, ako aj s čitateľským preukazom. Vonkajšími prejavmi správania sa veľmi podobá čitateľovi sklerotikovi.



Príklad:

Knihovníčka: knihy, ktoré si požičiavate, ste predsa pred chvíľou vrátili.

Čitateľ roztržitý: A ktoré sú to?

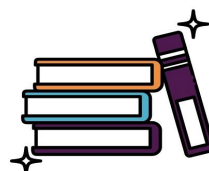
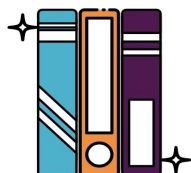
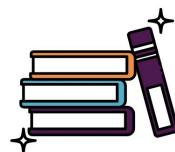
Predpokladom úspešnej práce s týmto typom čitateľa sú predovšetkým dobré nervy. Len vtedy knihovníčka statočne zvládne všetky výbuchy smiechu, aj prípadné infarktové situácie.

pokračovanie v ďalšom čísle

Použitá literatúra:

Mičáková, Nadežda : Humorne o knihách, knižniciach a ľudoch okolo kníh. Svidník : Okresná knižnica Svidník, 1993. 35 s. ISBN 80-85147-11-4 .- Poznámka: ilustrácie Ján Halčík

Rozprávkové knižnice z rôznych kútov sveta



<https://sk.pinterest.com/pin/435441857714860944/>

Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia

V tejto rubrike na pokračovanie uverejňujeme tzv. výrazy (frazologizmy), ktoré prekonal tisícročia a používame ich dodnes aj v hovorovej reči.

PÝTICKÁ REČ

Pýtia – kňažka v Apolónovom chráme v Delfách, poverená oznamovaním veštíeb. *Pýtická reč – takto nazývame reč ľudí, ktorí hovoria nejasne, ba priam dvojzmyselne.* Pôvod termínu pochádza z gréckeho bájoslovia, ale aj z gréckej histórie. Báj hovorí, že boh svetla, umenia a veštby Apolón založil v meste Delfy chrám, ktorý mal ľuďom oznamovať vôľu najvyššieho boha Dia (Zeus). Poslaním chrámu bolo aj veštenie, ktorému sa venovala jedna z kňažiek. Nazývali ju Pýtia, ale nebolo to jej meno, skôr funkcia. Delfy stáli na úpätí hory Parnas a veštiareň bola nad roklinou, z ktorej vychádzali omamné výpary. Pýtia sedela na zlatej trojnožke a pod vplyvom výparov vyslovovala svoje veštby, ktoré boli často nesúvislé, bez jednoznačného významu. Kňazi veštiarne ich zapisovali a za bohaté dary odovzdávali záujemcom, ktorí potom v nich hľadali význam podľa svojho želania. Keď sa slová veštby podľa ich želania nespĺnili a obviňovali preto veštiareň, táto pohotovo poukázovala na iný možný výklad



slov Pýtie. V 6. až 4. storočí pred Kristom mala delfská veštiareň aj politický význam, lebo grécke štáty žiadali radu Pýtie pri každom významnejšom rozhodovaní. Azda najznámejší je omyl, ktorého sa pri interpretácii jej odpovede dopustil kráľ Krézus. Spýtal sa jej na výsledok zamýšľanej vojny proti Peržanom. Odpovedala: „Ak prekročíš rieku Halys, zničíš veľkú ríšu.“ Slová veštby sa splnili: Krézus vstúpil do vojny, prekročil rieku Halys, ale od perzského kráľa Kýra utrpel ťažkú porážku, takže zničil vlastnú ríšu. Delfskej veštiarni nebolo možné nič vyčítať, pretože Pýtia nepovedala, ktorá ríša bude zničená.

S takýmito nejasnými, viacvýznamovými výrokmami sa, žiaľ, občas stretávame aj v našom živote.

RAJSKÁ ZÁHRADA

Rajská záhrada – podľa jednej verzie biblického príbehu o stvorení – šťastná pravlasť prvej dvojice ľudí.

V tejto záhrade stál strom života a strom poznania dobra a zla. Človek tu žil v nevinnosti a šťastne, kým pre hriešny pád nemusel odtiaľ odísť. Tieto mýtické predstavy, vrátane biblického príbehu o raji, jazykom mýtu hľadajú a nachádzajú odpoveď na to, prečo je toľko nespravodlivosti a zla na zemi, kde by podľa božích zámerov malo prebývať šťastie. Za všetko toto je zodpovedný človek, nie Boh. Odvtedy je cieľom ľudského života znovuzískať stratený raj.



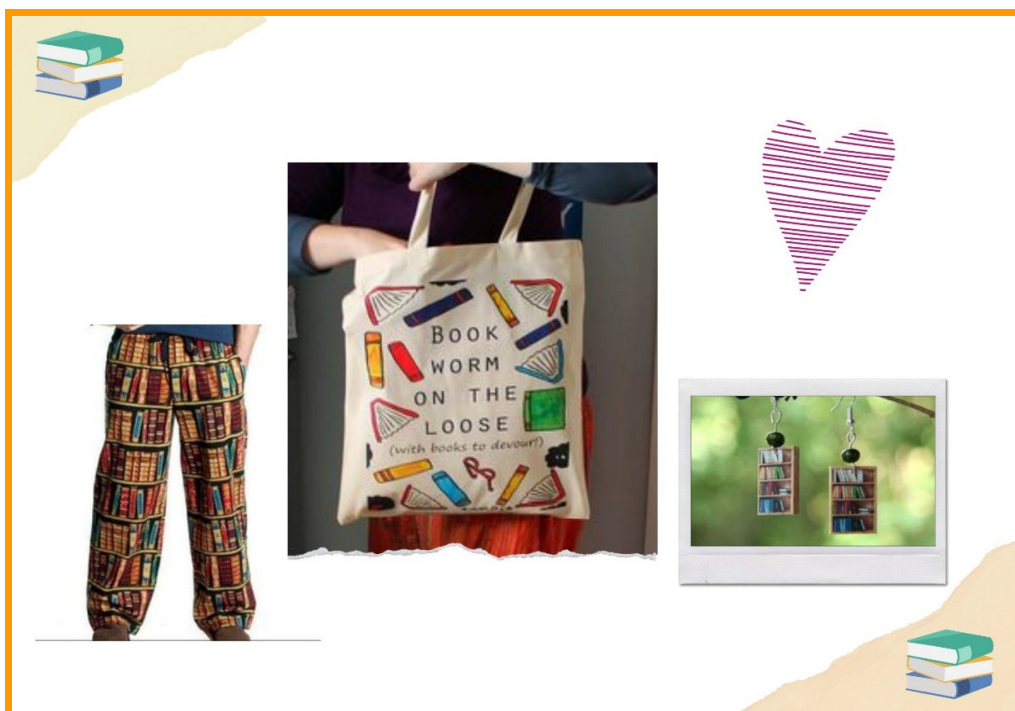
Zdroj: <https://archiwum.allegro.pl/oferta/pytia-w-swiatyni-apollo-w-delfach-veronese-wu76886-i7287440974.html>

<https://www.topdesat.sk/2020/07/08/adam-a-eva/>

Použitá literatúra:

Mičáková, Nadežda. 1998. *Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia II. : výberová bibliografia.* Svidník : Podduklianska knižnica, 1998. 36 s. ISBN 80-85147-27-0

Ked' miluješ knihy...



zdroj fotografií: <https://sk.pinterest.com/pin/245094404696025428/>

"Ak chcete, aby boli vaše deti inteligentné,
 čítajte im rozprávky.
 Ak chcete, aby boli vaše deti viac
 inteligentné,
 čítajte im viac rozprávok."
Albert Einstein



Logická hra

Do obrazca dopĺňajte čísla od 1 do 9. V každom riadku, stĺpci alebo vo vnútornom štvorci 3x3 (zvýraznenom hrubými čiarami) musia byť všetky čísla od 1 do 9. Žiadne číslo sa v riadku, stĺpci ani vo štvorci 3x3 nesmie opakovať.

SUDOKU

8						3		
2	5	6	9		3			
		9						7
		3						
	1						5	3
			2			8	1	
3		7					8	
9	6							1
	2		8		6			9

		3	6					
				2	4	8		
6	4				8	7		
2								
4	7					9		2
		9						
7	9			4	2	6		
	5			3				8
	6	4	5					7

**Poddukliansky knihovník vydáva Podduklianska knižnica vo Svidníku,
8. mája 697/55, 089 01 Svidník, <http://www.podduklianskakniznica.sk/>,
e-mail: metodika.sk@gmail.com, tel.: 054 7882192. Zodp. red.: Mgr.
Kamil Beňko. Zostavila: Nadežda Mičáková, Bc. Ľudmila Priputníková**